Пётĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1938 АВГУСТ 29 ПУНТИКУЙ 199 (5012) №

ЧĂВАШ КОММУНĔ

21-мĕш çул тухать

ПСК(б)П Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Верховнăй Советĕн хаçачĕ

Пĕр №-рĕ 10 пус

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печать.

ТЕЛЕФОНСЕМ: редактăрăн — 8—47, ред. заместителĕн—3—07, редакци секретарĕн—4—40, парти пурнăçĕ пайĕн—8—55, пахчасăлăх пайĕн—4—97, советсен парт.—8—85, промышленноçе пайĕн—7—07, колхозсен пайĕн—2—30, дежурнăйĕн—6—23.

Аш-какай хатĕрлев планне вăхăтра тултарассишĕн

Йулашки çулсенче пирĕн çĕр-шывăн выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре те чылай малтан кайрĕ.

Партин XVII-мĕш сĕвĕçĕнче Сталин йăтнăй выльăх-чĕрлĕх ĕçне партин, партире тăракан большевиксемне партире тăман большевиксен хăйсен аллине илмеле терĕ. Унтанпа 4 çул çурă иртрĕ. Халĕ хăйулăнах çакна калама пултаратпăр: выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕç тĕрĕклĕ никĕç çине тăчĕ, вал çултан çул вăйланса пырать. Кана епĕр хамăр республика примерĕнчи те лайăх куратпăр. 1934 çултан пуçласа 1938 çула çитичченех пирĕн республикăра ĕне выльăх хисепĕ 23,5 процент, çурăксемпе качаксен хисепĕ 23,3 процент, сыснасен хисепĕ—62,4 процент ӳснĕ.

Выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçре уйрăмах колхозсем пысăк ӳсем туреç. Çав çулсем хушшинче колхозсенче ĕне выльăх хисепĕ 254,7 процент, çурăксемпе качаксен хисепĕ 20 хут мĕнлерех, сыснасен хисепĕ 172,4 процент ӳснĕ.

Çултан çул выльăхсен аратти лайăхланса пырать. Иртнĕ 1937 çулта колхозсенчи ĕнесенчен 88,5 процент, çурăксемпе качаксенчен—97 процент, сыснисенчен—94 процент таран ăратлă тата лайăхлатнă аçа выльăхсемпе чуптарса хăварнă.

Колхозниксене ĕнелĕ тăвас тĕлешпе пысăк ĕçсем туса. 1934 çулхи пуçласа 1938 çула çитичченех хамăр республикăра кăна колхозниксене 31 мĕн пуç мăтла ĕне выльăх туянтарнă.

Пирĕн çитĕнӳсем тата пысăкрах пулма пултарнă. Анчах халăх ташшăмĕсем—фашисăмăн троцкислăсла-тлама агĕнчĕсеме буржуазла-национализсем, сăтăрçасем пирĕн социализмăлă выльăх-чĕрлĕх ĕçне чылай сăтăр кӳрсе хăварчĕç. Весем выльăх япат никĕçне пĕтерсе лартасси патне çитеччĕç, выльăх-чĕрлĕх ăратти-сене чылай пăтраттар-ĕç, терлĕрĕн сикекен чирсем сарса ӳкмăй выльăхсене вĕлерттерсе пĕтеччĕç, фермăсен ĕçĕсене вăйсăрлатса хăвăрчĕç. Вĕсем государствăна продукци сахалтарах памала тăвассăн, колхозниксене тупăш сахалтарах тивмеле тăвассăн пуднă. Пирĕн задачă—ташшăмсен сăтăрçа ĕçĕсен йулашкисене хăвăртрах пĕтерсе выльăх-чĕрлĕх ĕрчетмели государствăн планне те, аш-какай хатĕрлев планне те вăхăтра тултарасси пулать.

Государствăна аш-какай тăрăтмали çулталăк планне, саккун тăрăх, ӳкӳлĕн 1-мĕш тĕлне 60 процентран кайăк мар тултармала. Хатĕрлев Халăх Комиссариачĕн Чăваш республикинчи уполномочённăйĕн çведенийĕсем тăрăх, августăн 25-мĕшне республикăра аш-какай хатĕрлевĕн çулталăк планне пурĕ те 47,7 процент çеç тултарнă. III-мĕш квартăл планне уйрăмăн илсен—40,5 процент. Çака вăл республика государствăн умĕнче пысăк парăма кĕни çинчен калать.

Ӳкӳлĕн малтанхи çурмаӳйăхĕнче СССР Халăх Комиссарĕсен Совечĕ çумĕнчи Экономсовет аш-какай хатĕрлевĕн III-мĕш квартăл планне тултарасси мĕнле пынă çинчен пăхса тухнă чухне уйрăмах ку ĕçре Чăваш республикинĕ кайа ӳкӳлесе пыннине палăртрĕç.

Экономсовет: аш-какай хатĕрлевĕ çакăн пек кайа ӳкӳлесе пыни Хатĕрлев Халăх Комиссариче начар ĕçленнипе çавăн пекех тата райĕçтăкомсемпе ялсовечĕсем чылай çĕрте выльăх-чĕрлĕх хатĕрлес ĕçе хăш маршрутне — 5,8 километр тăршшĕнче—противогазсем тăхăнса 1 сехет те 15 минут хушшинче утса тухăç.

Поход пĕтĕç хыççăн митинг пуласа ирттĕ.

Митингра пулăнсем Сталин ăуатăш патне саламăн çыру янă.

(ТАСС).

Çамрăксем противогаз тăхăнса массăлă поход тунă

Августăн 26-мĕшĕнче Мускав хулинчи Кировский районта ĕçрен тухнă хыççăн Çамрăксен Пĕтĕм тĕнчери XXIV-мĕш куне тата Ленинăпа—Сталинăла комсомол XX çул тултарнă ăстна комсомолĕçсемпе çамрăксем противогазсем тăхăнса поход туса ирттерĕç.

Походра 10 пин çын пулнă. Поход маршрутне — 5,8 километр тăршшĕнче—противогазсем тăхăнса 1 сехет те 15 минут хушшинче утса тухăç.

Поход пĕтĕç хыççăн митинг пуласа ирттĕ.

Митингра пулăнсем Сталин ăуатăш патне саламăн çыру янă.

(ТАСС).

Колхозлă йăлсене електрификацилени

Колхозлă йăлсем кашни çулах ытларах та ытларах електрификацилесе пырассĕç. Çак çулăн пуçламăшĕнче Кайăк облăстĕнче 5 200 колхозник килĕпе колхоз çурчĕсене електричествăй кĕртнĕ.

Кайăк, Бровярск, Коряк, Вогуловск тата Кагановичи районĕсенче 45 колхозлă електрификацилесе. Колхозсен пĕр-пĕринпе тата хăйсемпе кӳршĕ електростанцисемпе електропередачăсемпе сыхăнăç.

(ТАСС).

Фашисла Германи вăрçа вăйлăн хатĕрленет

Прагăран пĕлтĕрĕç тăрăх, фашисла Германи малалла та мобилизаци тĕлĕнпе ĕçсем туса иртерет. Сентябрĕн 15-мĕшĕ тĕлне (йăлхуçалăх-ĕçĕсем пĕтнĕ вăхăтра тĕлне) çершывăн тĕрлерен районсенче пулă иртекен маневăрсенчи сынсен хисепĕ пĕр мĕлиун та сакăрçĕр пин çынна çитет. Сентябĕр уйăхĕнче служба срукĕ тухакан салтаксене çарта тытса йăласси пирки официаллă распоряжăнни каларăç. Чехословакине йăнăшар тăракан районсенче сентябрĕн. 15-мĕшĕнчен пуçласа хресчесен мĕн пур лашисене, уйăрăм сынсен автомашинисене мобилизацилеççĕ, автобуссем тата пассажир-пуйăссем çуреççине чакараççĕ. Чехословаки чиккисем патне çенĕ çар тăвĕсем, уйрăмăн танк соединенийĕсем, авиар тата зенитлă артиллери тăвĕсем илсе пыраççĕ.

Рабочăсене çар укрепленисене тăвас ĕçе мобилизацилесси пысăк хăвартăхсемпе пырать. Йулашки икĕ ĕçле хушшинче Майăн йăхăнăшăвĕ çинчи Франкфуртран хевелăнăçри никĕçсем патне 27 çын çынсатнă.

Германири çар тата хуçалăх руководстви çершывăн пĕтĕм пурнăçне, вăрçă чухнехи пек лартăру çине кусарма васкавла ĕçсем туса иртерет.

Предприятисенче çар тĕлĕнпе уйрăм контроль тăвăçсем, унăн ĕçĕсене охрана отрăчĕсем туса пымала.

Урса кайсăх вăрça хатĕрленни Германири мĕнпур терлĕ халăхсем хушшинче пысăк пăшăрхану тата килĕшмевлĕх çĕкленĕ. Германи çаренчи салтаксем хушшинче те килĕшмевлĕх ӳсни çинчен пĕлтерĕççĕ. Австрире хăшпĕр чăссем те палханусем çĕнерен пуçланса кайнă. Çак кунсенче Инсбрукра австриеçи-салтаксенчен машăлана икĕ Германи офицерне казарма чӳречинчен тытса ывăтнă. Паварирен тата Германи Силезинчен çар чăсĕсенче фашисăма хирĕçле вăртăн листовкăсем салатма пуçланă çинчен пĕлтерĕççĕ.

(ТАСС).

Кадикса Германирен хĕçпăлăсем кӳрсе пынă

Августăн 15-мĕшĕнче çĕрле Германин „Порто" пăрахутĕ Кадикса (Испанин кăнтăр ĕнне) Испанири пăлханăçăсем валăри Германи савăçĕсенче тунă çăкăн пек вăрçă хатĕрĕсем кӳрсе килнĕ: икĕ хăвăрт перекен тинĕс тупăн, 3 артиллери батарейĕ, 185 пулемет, 12 танк—кашни танк çинче икĕ пулемет тата 50 миллиметрлă тупă, автоматлă револьверсем 500 тата тĕрлĕрен вăрçă хатĕрĕсем 290 тонна, вăл шутра — снарядсем, минăсем, авиаци бомбисем, пулемет лентисем тата винтовкă патрунĕсем.

(ТАСС).

КИТАЙРИ ВĂРÇĂ

(Августăн 18-мĕшĕнпе 28-мĕш хушшинчи вăрçа ĕçĕсене пахса тухни)

Икĕ уйăх кайăла Япономĕсем Ханькоу ĕнне наступлени тума пуçланă. Япони командованийĕ вал наступленине Инцы йăхăнăшвĕ çинче тăракăн çар флочĕне сем Жуйчан хутине яшшăнса илтă та тинес авиацийĕпе анлăн уçă курма май пуррине шута илнĕ. Вăрçă техники тĕлĕнчен китайĕçенчен маларах тăнине, Япономĕсем Инцы йăхăнăшăн вăхăтченех малалла кайма пултарчĕç. Анчах весем малалла кайăс хăвартăхсем весĕмсĕçех чакса пырăççĕ.

Малтанхи пекех, Япони командованийĕ тĕп вăйсене Инцы йăхăнăшвĕн лапăмне илсе пырса кăплантарать. Китайăра çапăçакан Япони çарĕсенченн çурринне ытла халĕ çав йăхăнăшăн хĕрĕнчи Цзўцзўйăн хулин районне пухнă.

Инцы шывĕн сурçĕр ĕнчи çыранĕнче япономĕсем ийулĕн йулашки кунĕсенче Хуанмей тата Сусун хулисене туртса илнĕ. Унтанпа пĕр угăм та малалла кайаймăн.

Вĕсем Инцы шывĕн кăнтăр ĕнчи çыранĕнче китайĕçсене пĕр çар хут çиçĕм отпор пама хăтăльса пăхнă, августа уйăхĕн пуçламăшĕнче Цзўцзăйăнран хевелăнăçиеле тата кăнтăрала наступлени тума пуçланă. Анчах Япономин кăнтăрти колонни Китай çарĕсем хĕсĕнипе Цзўцзăйăнран хевелăнăçиеле тата кăнтăрала наступлени тума пуçланă. Анчах Япономин кăнтăрти колонни Китай çарĕсем хĕсĕнипе Цзўцзăйăнран патнелле икĕ хут кайала чакнă, пысăк подкрепленисем пырсан çеç пĕр уйăх хушшинче çирĕм километр малалла каяс, августăн 25-мĕшĕнче Инь-ян-ляпуçăçĕ. Япономĕсен çарĕсене фронтсенчен чĕн-ĕçле тыла çĕнĕрен çĕнĕ вăйсем кӳçарма тивет.

Японăçсен хĕвелăнăçри колонни 30 кун çапăçа тăсçăн 40 километр çеç малала каймă пултарнă. Августăн 26-мĕшĕнче япономĕсем çĕнĕ çăмăллăх тупнă пек туйăнать. Ку хулана япономĕсем тытса илни пысăк вырăн ăшшăнса тăмасăр, тесе шутлаççĕ çар çыннисем, меншĕн тесен ун хыçĕнче китайĕçсем укреплени туна. Кунта малашне япономĕсене хиреç тата вăйлăрах тăма пултараççĕ.

Ӳпономĕсем тытса илнĕ районсенче партизансем ăуăмĕ çаралать. 8-мĕш революцилĕ халăх çарĕ йĕртсе пынине Çурçĕр Китайри партизансем Японни çарĕн тылĕнче—Бейпин, Таньцзин, Баодин тата ытти хуласем патĕнче халĕ ăнăçлăн çапăçаççĕ. Партизансем уйăсĕç уйăсенче япономĕсенченн ăнăçлăн тасатаççĕ.

Центрти Китайăра Шанхайпа Нанкин хушшинче 4-мĕш революцилле халăх çарĕ активлăн çапăçать. Хăйĕн тавăрăнмăй ăшшăпа партизансем пĕтĕртерĕç, 4-мĕш çар япономĕсенчен Ханчжоу çыравăнчи Ийăхан, Хайинь тата ытти пунктсене тытса илнĕ. Çапăçусем час-часах Шанхай таврашĕнче сиксе тухаççĕ. Японăçсем хулан кăнтăр-хĕвелтухăç районĕсенче вăрçа чухнехи пек лару-тăру туса хунă.

Китай çарĕсемпе партизан отрăвĕсем япономĕсен тылĕнче ăнăçлăн çапăçни тепĕр фронтсенчи çапăçусем пынă вăхăтра вăйларах вăйланса пулăшаççĕ. Японăçсен çарĕсене фронтсенчен чĕн-ĕçле тыла çĕнĕрен çĕнĕ вăйсем кӳçарма тивет.

ИСПАНИРИ ФРОНТСЕНЧЕ

Хĕвелтухăç фронтĕнче республика çарĕсем Кэналет йăхăнăшăн районĕнче тата Гвадăсăл районĕнче пăлханăçăсемпе интервентсен вăйлă атакисене авăçлăн сирсе йăнă. Республика авиацийĕ бомбăсем пăрахса тата пулеметсенчен персе пăлханăçăсемпе интервентсен ушкăнĕсене чылай сийнеленĕ. Республикăн ҫăмăллăсем фашизм-тăвата самолетне персе антарнă, хăйсенне икĕ истребитĕл сухатна, вĕсем пилочĕсем парашютсемпе сиксе çĕлăнă.

Центрта фронтăн Эстремадура участкинче республика авиацийĕ пăлханăçсемпе интервентсем тыăвĕсене авăçлă тапăнусем туса, фашисла çарсен колонинисене салхат тата вăрçă хатĕрĕсем тиенĕ грузовиксене сĕмĕрсе пĕтерет. Фашиссен икĕ самолетне персе антарнă. Республикăнĕсем пĕр истребитĕл сухатнă.

Ытти фронтсенче лару-тăру улăшман.

* * *

Августăн 26 мĕшĕнче" фашисен пилĕк бомбардировщикĕ Аликантри граждăнла халăхсем сине сĕнĕрен вирăпла тапăну тусă, хула сине 50 бомбăна йăлăнă пăрахнă. Пилĕк çурта шăтăпеçĕ. Вунăкĕ çын вилнĕ, 54 çын авăнă, вĕсем хушшинче пурнăçĕн мăтăш хĕрăпăçсемпе ачасем шутланаççĕ.

(ТАСС).

Италире Германи авиацин Ебро çинчи сухатăвĕсем

Августăн 25-мĕшĕнче республика çарĕсем Ебро йăхăнăшĕнче сыпăм çинче пынăçăн кăсăкарăмпа пĕр ҫăтăр çăтăр. Çак операци-çинчен туранăçăн пуçмăх-пуçĕ тата территори пысăк-нине Испани республикăн кăмăлăла тавăрса пани çеç мар, тата тата пăлăхлă ăсемпе интервентсен вăрçă планĕсене те аркатнă.

Ют çĕршыври фашисла авиаци республика çарĕсем Ебро районĕнчи наступленин пĕрвăрăм кунĕнченех пысăк авиаци соединенийĕсен пĕрлешăлĕ вăйăсемпе усă курса çак наступленине нарма хатĕрленĕçе. Анчах республикăн ĕçлакăлăнсем хăйсен тавăсăлăхĕпе ĕçĕсемпе, республикăн эскадрилийĕсем тĕл-персе тивертнипе, çавăн пекех тата фашисла интервентсен нумай самолетĕсене персе антарнă-пултарнă çулăн çар чăсĕсем вутхĕмпе Италире Германи авиацин ĕмĕтĕсене шухăшăсене аркатса салатса янă.

Уйăх хушшинче республика çарĕсем Ебро фронтĕнче ташманăн 91 самолетне персе антарнă.

Фашисла ăстачăсемпен вунпĕрăшне тытăлна илнĕ.

Республика авиацийĕ çак вăхăт хушшинче 20 самолет сухатнă

(ТАСС).

Франко „правительстви" сумĕнчи Итали посолĕн автомобилĕ çине пăшалпа пенĕ

Сап-Себастьянра Италине хирĕçле демонстрацисем туна

Пагижен пĕлтĕрĕç тăрăх, августăн 22-мĕшĕнче Франко „правительстви" сумĕнчи Итали посолĕн автомобилĕ çине тăпăлна. Итали посолĕ, унăн аттăшĕ, секретар тата шофер лар-ма пынă автомобиль Сан-Себастьянăн Бургос канаван çулпа пынă. Патрульсем фера чарăнма хушнă. Анчах та машинăна чарăнман, вăл малтанхи хăвартăлăхпех малалла чупнă. Патрульсем автомашина чарăнма та Итали посолĕ машинăн ăшĕнчен туйса хытă тарăхнă пуçлана. Автомобиля тапăн пуçтарăнса тăна салтаксем тата хăйсен ушкăнĕ посола хирĕçле лозунци яшшăнса, посола кăшкăрнине хирĕç: „Итали натăрсенче сенĕ вăйлă!" тесе ответ лене. Çавăн пек ҫ кашну вăхăтенче хăраса тăнăç сухатăй Итали посолĕн аттăшĕ, автомобиля сине пăшалпа пенĕ чух не аманнăскерне, пите кăна йăхăна васкавлă пулăшу пункчĕ ĕнне çитернĕ, унта вăл часах вилсе кайнă.

Итали посолĕ Бургосри консульчен автомобиля сине пăшалпа пенĕçĕн тăвăлă çинчене пуçтăнă. Итали натăрсен аллине тытса пенĕ. Çавăн пуçла Сан-Себастьянра тата пĕтĕм районĕнче Италине хирĕçле демонстрацисем пуласа иртнĕ.

(ТАСС).

Йутçĕршыв чĕлхисене вĕрентес ĕç совет шкулĕсенче

Нумай пулмасăр Мускавра Горький облăçĕчи Вăрнавий йăлисенчи çыру илнĕ. Çак йăлти вăтам шкулăн 10 мĕш классĕнче вĕренекен ачасем пĕрлешсе, РСФСР Сутăç Халăх Комиссариатĕнчен Вăрнавийăна вимĕç чĕлхине вĕрентекен учителя тупса ăна ыйтна. Кунти ачасем темиçе çул хушши вĕрĕкренех çак предмета вĕренсе пынă иккен. Çула пуласпа преподавателе ку йăлтан кайнă пулнă. Ситес вĕренӳ çулĕнче шкул ачисем вимĕç чĕлхине вĕренеймен пулăччĕç.

Вĕренекен ачасем ыйтнăçе пурнăçланă, Вăрнавийăнка çĕнĕ преподавателе кайнă.

Мĕн пек пысăк уйăрăлăх вырăсăн пирĕн Совет шкулĕсенче революцичченхи шкулсем хушшинче! Асăнăç Социализмăлă революцичченех ăут çĕршыв чĕлхисене гимназисенче, пансионсенче тата реальнăй, коммерчески училищăсенче дворянăсен, генералсен, пĕлтĕнченсенне купецăсен ачисене çеç вĕренеççĕ. Рабочăсен хресченсен ачисем вăл шкулсене лекеççĕ пĕрех. Хăв РСФСР-ри шкулсене ăут çĕршыв чĕлхине 194000 классăнче вĕренеççĕ.

Пĕтăм шкулсенчи вĕренсе тухса вăл шкула вĕрекине вĕренеп совет çамрăксен ăутçĕршыв чĕлхисенчен (англи, француз ĕе нимĕç) чĕре пĕлмелех.

Елĕкрех РСФСР-ри нумай шкулсенче нимĕç чĕлхине кăна вĕренеччĕ. Сутăç органисенче ларнă халăх ташмăшĕсем Германи фашисселене сутăнса англине франши чĕлхисене совет шкулĕсенчен хăваласа кăларнă пулнă, ку чĕлхесене вĕренĕ программинсенчи туртса пăрахнă Ку чĕлхесене вĕренекен кадрсем хатĕрленмен. Çулталăк кайăрах англине франши чĕлхине пĕлекен педагогсем вунпăрăн çеç шутлăнăç.

Ют çĕршыв чĕлхи-ене Совет шкулĕсенче 5-мĕш класран пуçласа 10-мĕш классенче вĕрентерме пĕтĕмлетĕç. Кăçалхи суа 7, 8 тата 10-мĕш классенче ют çĕршыв чĕлхи сенче малтанхи ют пĕлӳ тĕрĕсленĕ вĕсем пуласа иртнĕç. Анăç тĕрĕсленĕ вĕсем пуласа иртнĕç. Анăç тĕрĕсленĕ шкул ачисем чĕлхине программăпа пĕлни куçăнать. 10-мĕш классенче вĕренекенсем ют çĕршыв чĕлхисене вĕренсе пĕтерĕç.

Ют çĕршыв чĕлхине вĕренекен учебникисене хăлăпах ĕç лайăхлăнса пырать. Учебникăсем тиснĕç 1937 пе 1938 çулсенче. Т.мăшăн ăнсăртăн çитет. Çавăн пекех малтанхи çулсенче те ют учебникисене темиçе мĕлйăн экземплăр çăлăнăçă.

Совет çамрăксем хăйсен малашнехи ĕçлĕхĕ ют çĕршыв чĕлхисене вĕренмелле пирки шухăшлаççĕ. Мускавра нумай шкулсенче, хăйсен пулăм спецшколĕсенче çулăсах пин 10 мĕн класри ачасем

Парти пурнăçĕ

ПСК(б) Парти обкомĕнче

ПСК(б) Парти Чăваш Обкомĕн бюрове республикăри районсенче укçа-тенкĕ пухас ĕç III-мĕш кварталта мĕнле пурнăçланса пыни çинчен Финанс Халăх Комиссарийĕнчен тата Тутаркас, Пăрачкав, Ишлей районĕсенчи финанс пайĕсен отчотне итлесе, çак ĕçре пысăк ситменлĕхсем пуррине палăртрĕ.

Укçа-тенкĕ пухассин III-мĕш кварталти планне тултарасси нăчар пынă. Августăн 11-мĕш-тĕлне республикăне плана 19,2 процент кăна пурнăçланă. Канаш районĕ—9,2 процент, Ишлей—11,9 процент, Пăрачкав—12,2 процент, Патăрьел—12,6 процент çеç пурнăçланă.

Финанс Халăх Комиссариачĕне пăрти райкомсĕм финанс инспекторĕсемне агентăсене ĕçĕсене тĕрĕслесе, вĕсене тивĕçлипе йĕртсе пымаççĕ. Нумай районсенче йăлашки вăхăтченех налогсене тата штти обязательствăй тулăвсене пысрака илмен. Упрăмăнах, йĕдиноличниксем тулăвсене пысрака илес тĕлĕшпе ĕç начар тăрат. Хĕрлĕ Чутай районĕнче йĕдиноличниксенчен 235.000 тенкĕ, Йĕпрес районĕнче 235.000 тенкĕ, Турхан районĕнче — 203.000 тенкĕ, Çĕмĕрле районĕнче—197.000 тенкĕ пысрака илмен. Чылай йăлсовĕчĕсем укçа-тенкĕ пухас плана пурнăçлассинчен парăнса йăлаççĕ.

ПСК(б) Парти райкомĕсем укçа-тенкĕ пухăç ĕçре партилĕ-массăлă ĕçе сарса йаман. СССР, РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совĕчĕсем суйлавĕсен вăхăтĕнче ĕçленĕ агитатăрсене, каласусем туса иртерекенсене ĕçе хутшăнтарман. Финанс пайĕнчи работниксен ĕçне тĕрĕслемеççĕ. Çак ситменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе ПСК(б) Парти Обкомĕ Финанс Халăх Комиссарине Иерофейĕв йăлтăша тата парти райкомĕсен çекретарĕсене финанс инспектăрĕсемпе агентăсен ĕçĕсене кулленех тĕрĕслеме ĕçре пулăшса пыма, вĕсен политикăлла пĕлулăхне тата ĕçри квалификацине ӳстерĕпе пама хушнă.

Парти райкомĕсемпе райĕстăвкомсен финанс инспектăрĕсемпе агентăсене тата йăлсовет председательĕсене пухса, августăн 30-мĕшенче канашлу иртермелле.

Парти райкомĕсен халăх хушшинче политикăлă-массăлă ĕçе анлăн сарса йăрса, укçа-тенкĕ пухассин планне ӳăхран ӳăхса, кварталтан кварталта тултарса пыма кирли çинчен халăха анлантармала. СССР Верховнăй Совĕчĕн Иккĕмĕш Çĕршĕвĕнче йышăннă саккунсене ĕçсынниксене тĕплĕн анлантарса памала тăвассишĕн кĕрешмелле. Агитатăрсемпе каласу тĕрĕклемелле ку ĕçе йăвăртармала.

Финанс Халăх Комиссариачĕн, государствăн перекет касси управленийĕн, госсудăрствăй страхованийĕн ответлă работниксĕне йăлсене йăрса, вырăнти работниксене укçа-тенкĕ пухас ĕçре пулăшмала.

Республикăра тухакан „Чăваш Коммунĕ", „Красная Чувашия" хаçат редакцийĕсемпе районри хаçат редакцийĕсене укçа-тенкĕ пухас ĕç мĕнле пынă çинчен хаçатра кулленех çутатса, лайăх ĕçлекен йăлсовĕсемпе вĕсен опычĕсене кăтартма тата укçа-тенкĕ пухас ĕçре чăрмантарса пыракансене тăрă шыв çине каларма хушнă.

Хĕрлĕ Чутай, Йĕпрес, Пăрачкав, Канаш районĕсенчи райкомсен секретарĕсене, райĕстăвком председательĕсене районри финанс пайĕсен пуçлăхĕсене укçа-тенкĕ пухассин планне тултарассине уйрăмăнах тимлĕн ĕçлесе пыма хушнă.

Стахановла йухăм пуçланнипе виçĕ çул тултарас умĕн

Савăтăн малтанхи утăмĕсем

Канашри вакуçсем йăсакан савăтра пулнă халăх ташшăнĕсем савăт ĕçне сахал мар сăтăрланă. Сăтăрлă ĕç савăтăн тата строительствăн пур участкисене те çаврăса илнĕ пулнă. Сăтăрçăсен шайăк савăт ĕçĕнче пысăк вырăнта тăракан участкана—теплоэлектроцентраль тăвассине кайа хăварнă. Вĕсем йăваç каскалакан комбинатăн типетекен цехне йĕркесĕр тунă. Скиад ĕçне сăтăрлана. Савăтри çул йĕр ĕçне хĕсĕк вырăна хăварнă.

Халăх ташшăнĕсен сăтăрла ĕçĕсем çуртăçĕр строительствине вăйлатас пĕлнине, ĕçлекен ĕçсене çĕклесе пынине, савăт производствăлă плана тултарас тĕлĕшпе те чылай малалла кайрĕ. 1937 çулта, августăн 1-мĕш тĕлне 990 вакун йусанă пулсан, кăçал çав вăхăтра 1596 вакун йусанă. Çулăм 61 процент. Ку ӳсĕме ĕç тухăçлăхне хăпарттса пынипе тунă. Кашни рабочи пуçне продукци каларас хисеп вăтамран 26,5 процент ӳснĕ. Савăнăç пĕрлех рабочисен ĕçӳкçи те ӳссе пырать. 1937 çулта пĕр рабочи вăтамран 267 тенкĕ илнĕ пулсан, кăçал 338 тенкĕ илĕт.

Хĕрлĕ йăлавла тимрĕç цехĕ августăн 20-мĕшĕ тĕлне çулталăкри планне 64,3 процент тултарнă. Вăл цех çур çулти планна иккĕн 20-мĕшĕ тĕлне тултарнă. Çапла савăта 112 пин тенкĕ перекет панă.

Йăлашки икĕ уйăх хушшинче рессорсемпе пружинсем тăвакан цех хăйĕн ĕçне чылай лайăхлатрĕ. Вăл йăнăш тата йăлсĕ уйăхсенчи планна тултарнă. Августăн 23-мĕшĕ тĕлне 2 пин штук рессорсем йăсаса, уйăхри планна 90 процент тултарнă. Халĕ цех коллективĕ планна йăлан тултарса пымала тăвассишĕн кĕрешет.

Савăтри стахановецсем тĕлĕнмелле ӳсĕмсем тăвасçĕ. Урапăцехĕнчи токăр Федăрăв йăлтăм кулленки нормăна 340 процент тултарать. Çав цехра ĕçлекен токăр Волкăв йăлтăм „фельзер" станокĕ çинче ĕçлесе 850 процент парать. Стольар Чернов, клепаль шчик Сергейев 300 шер процент тултарасçĕ. Тимрĕç цехĕнчи Кукъмăйĕн йăлтăш бригади 700—900 процент тултарать. Вĕсем çменă хушшинче 40-шер тенкĕ пăхăн ĕçлесе илеççĕ.

Нумай пулмасть цех начальникĕ пуçса ĕçлеме пăртăн Леонтьев йăлташ рессорсемпе пружинсем тăвакан цеха плана тултарса пырас çул çинĕ тăрăтрĕ. Вăл „çăвăш, савăтра ӳссе çитĕнĕ çын. Хăйĕн пысăк опычĕсене плана йăнăçлан тултарассишĕн кĕрешĕ çĕре хуçрать. Çавнашкалах Настасия тата Скипор инженерсем те лайăх тĕслĕхсем парасçĕ.

Анчах та пĕтĕмпе илсен, савăт хăйĕн планне тултараймасть-ха. Кăçал савăт çĕршывĕ 615. вакун парса çитереймен. Упрăмăнах тавар-пай комбинат (начальникĕ Соколовский) кайа йăлса пырать. Вăл ĕнтĕ цех комвидирĕсем çăвăрăнăçсăр. Ĕçленинçен тата савăт руководстви, савăтри организацинсем вĕсене тивĕçлĕн пулăшманнинчен килсе тухнă. Унта пайăнхи куна çитиччен те комплексла бригăлăсен меслечĕпе ĕçлессине пуранăça кĕртмен. План тăрăх ĕçлесси çук. Ĕç вăхăчĕпе туллин усă курассишĕн те тивĕçлипе кĕреш-меççĕ. Савăнпа ĕç дисциплини те начар.

Савăтра стахановла йухăма вăйлатас ĕç тивĕçлĕн пырать теме çук-ха. Паха опытсене сарасси вăйăх пулса пырать. Стахановла ĕç лекенсене шута илессине те начар йĕркелене. Профкойуз организацийĕ ку ĕçе уйрăм çынсем çине хунине лапламă.

Савăтăн 2-мĕш çурçухăи планне пысăкларăмăш, анчах калас пулăшăна тултарма савăтра пур условенсем те пур. Сапăт коллективĕ çирĕп, вăл пысăк тухăçлăхпа ĕçлесшĕнех кĕрешет. Руководительсен рабочисен активлăхне çĕклесех пыма вĕсемне тачăн çыхăнса тăмала. Рабочисĕн пурнăç условиценне лайăхлатсах пыл нăкĕс çинче социалисăмла ăмăртупа савăнăвла йухăма вăйлатсах пырсан, плана йăнăçлан тултарма пулать.

У. Р. СТОЙАН

Вакуçсем йăсакан [савăт начальникĕ.

Тушинăри аэродромра

ÇĔКРЕЧĔХ ÇИНЧЕ: самолăтсем старт умĕн.

(Сойузфото).

Налог укçине тăлесе татăçсĕ

ИШЛЕЙ. Шетмĕпуç йăлсоветĕнчи „Çĕнĕ хунав" колхоз членĕсем 1938 çулти йăлхуçалăх налог укçине сыруçен тăлесе татăççĕ. Налог агентĕ Кăшкăнкăн йăлташ колхозникĕсем хушшинче час часех каласусем иртерет. Налог извещенисене илме вăхăтрах Осипов, Иванов, Никифоров йăлтăшсем налог укçисене 100 процентĕнех парса татрĕç.

А. Смирнов.

ЕЛĔК. Иштек йăлĕнчи колхозниксем укçа-тенкĕ пухас ĕçне йăлана малта пыраççĕ. Августăн 7-мĕшĕнче колхозниксем 1938 çулхи йăлхуçалăх налогне 100 процентĕнех тăлесе татрĕç. Страховкăна займ укçи пухас ĕç те аванпырат.

Д. Матвейĕв.

ВĂРНАР. Малтикасри „Пĕрлешӳ" колхозăн кăçалхи тупăш налогне 2853 тенкĕ, страховкăна укçи 1770 тенкĕ тăлемелле пулнă, вăл укçане 100 процентĕнех парса татнă. Çавăн пекех Чăваш Хирĕвĕ колхозĕ те августăн-15 мĕшĕне тупăш налогĕпе страховкă укçине пĕтĕмпех тăлесе татрĕ. Çĕн Йăвăл колхозĕне налог укçине 700 тенкĕ пухрĕç.

А. Крылов.

Финанс планне тултармалах

ВĂРМАР. Районри финанс аппăчĕсемпе йăлсовет председательĕсене канашлăва пулăса иртнĕ. Канашлура Чăваш АССР Верховнăй Совĕчĕн депутачĕ, райĕстăвком председательĕ И. П. Петров йăлтăш Чăваш АССР Верховнăй Совĕчĕ Пĕрремĕш Çĕçри ĕçĕсем çинчен каласа панĕ. Çавăнпа пĕрлех районра укçа-тенкĕ пухас, суту-йăлу тăмас ĕçсем çителлĕксĕр пыни çинчен тухса калаçрĕç.

Районĕпе 2-мĕш кварталта пуçа пĕтермен парăмсем 212 пин тенкĕлĕх. Вăл шутран Хуруй йăлсоветĕнче 19 пин тенкĕ йăлă. Колхоз председательĕ Грибăв йăлташ укçа-тенкĕ пухас ĕçре хăй ăнтăлтарат, вăл кулътсбор укçи тăлесе татман. Йăлсовет председательĕ Харитонăв йăлташ йăлсонканцелярине ернере 2—3 хут çӳ пырать. Укçа-тенкĕ пухас тĕлĕшпе налог агентĕсем начар ĕçлеççĕ. Шăхăл йăлсоветĕнчи агент Миняйăв йăлташ 2 уйăх хушшинче 328 тенкĕ çеç укçа пухнă. Вăрмакас йăлсоветĕнчи агент Семенăв йăлсовечĕне 11 пин тенкĕ укçа пухмала пулнă пулсан, ку тараниче тăрăх 520 тенкĕ çеç пухнă.

Районра укçа-тенкĕ пухас ĕç начар пулни суту-йăлу организацинсенчен те нумай кидет. Иртнĕ кварталта район çăкăр сутас плана 28 процент, Кавал—61 процент, Асăл Чутай 47 процент кăна тултарнă.

В. Алендеев.

Мĕншĕн коммунисем тĕне хирĕç кĕрешеççĕ

1917 çулти октябрĕпе сирпĕтес пăрахăç эксплоататăрăл классем рабочăй класс диктатурине чунтан курăнăçи. Вĕсем совет власне хирĕç кĕрешме хăйсен пĕтĕм вăйăхăтăне мобилизацилеме, пур майсемне те социализăм строительствине хирĕç тăнă. Совет власне хирĕç кĕрешеççĕ вĕсем вăланине пысăк майсенчен пĕри—тĕн пулăш.

Социализăмлă Октябăр революцийĕн хыççăн Советсен ĕç-пинĕн ташшăнĕсемшĕн пĕр-пĕринне пĕрлешсе хăйсен контрреволюцилле ĕçне туса пыма имĕнĕпе организацин те тăвăнă. Çавăнпа та класс тĕлĕшĕнчен вут элементсем хăйсен контрреволюцилле ĕçне тума тĕн организацисенче усă курма пуçланă.

Пирĕн çĕршывра тĕн организацисенче тăракайниксенчи пысăк пайĕ — тĕнĕ ĕнĕсенĕн рабочăксенпе крестьенсем пулаки та, çак организацисенче йĕртсе пыракансем йăвăнах совета хирĕçле элементсем, тĕн организацийĕнче хăйсен класла интересĕсемшĕн усă курма тĕрлешкăн çинчен пуллă. Акă мĕншĕн ĕнтĕ, социализмлă Октябăр революцийĕн малтанхи куйăсенченех тĕн контрреволюцилле вăйăсене совет власне хирĕç кĕрешме пĕрлештереме йăлана пуллă.

Пирĕн çĕршывăнче сехтăнсен социализмлă вилă Октябăр революцине хирĕç пулăç. Тимĕр Катрамăр—ча тискер черкесенĕн-чиркуссене мăнастырсене шурăгвардеецсенне интересăтсене вăсăлмаллисене устранин силлă туса хунă.

Граждан вăрçи çулăсенче чирĕç çынни-сен ĕлĕкхи сехтăнсен совет власне интерăтесемне шурăгвардейăн-сем йышши çăтăрлăнах тăвас тĕллевпе Иерофейĕв йăлташа тата парти райкомĕсен çекретарĕсене финанс инспектăрĕсемпе агентăсене ĕçĕсене кулленех тĕрĕслеме ĕçре пулăшса пыма, вĕсен политикăлла пĕлулăхне тата ĕçри квалификацине ӳстерĕпе пама хушнă.

Парти райкомĕсемпе райĕстăвкомсен финанс инспектăрĕсемпе агентăсене тата йăлсовет председательĕсене пухса, августăн 30-мĕшенче канашлу иртермелле.

Парти райкомĕсен халăх хушшинче политикăлă-массăлă ĕçе анлăн сарса йăрса, укçа-тенкĕ пухассин планне ӳăхран ӳăхса, кварталтан кварталта тултарса пыма-кирли çинчен халăха анлантармала. СССР Верховнăй Совĕчĕн Иккĕмĕш Çĕçри-нĕнче йышăннă саккунсене ĕçсынниксене тĕплĕн анлантарса памала тăвассишĕн кĕрешмелле. Агитатăрсемпе каласу тĕрĕклемелле ку ĕçе йăвăртармала.

Финанс Халăх Комиссариачĕн, государствăн перекет касси управленийĕн, госсудăрствăй страхованийĕн ответлă работниксĕне йăлсене йăрса, вырăнти работниксене укçа-тенкĕ пухас ĕçре пулăшмала.

Республикăра тухакан „Чăваш Коммунĕ", „Красная Чувашия" хаçат редакцийĕсемпе районри хаçат редакцийĕсене укçа-тенкĕ пухас ĕç мĕнле пынă çинчен хаçатра кулленех çутатса, лайăх ĕçлекен йăлсовĕсемпе вĕсен опычĕсене кăтартма тата укçа-тенкĕ пухас ĕçре чăрмантарса пыракансене тăрă шыв çине каларма хушнă.

Хĕрлĕ Чутай, Йĕпрес, Пăрачкав, Канаш районĕсенчи райкомсен секретарĕсене, райĕстăвком председательĕсене районри финанс пайĕсен пуçлăхĕсене укçа-тенкĕ пухассин планне тултарассине уйрăмăнах тимлĕн ĕçлесе пыма хушнă.

Йубилей умĕн

Сăкăтри „Хĕрлĕ йăлав" колхозăн çумĕнчи комсомол организацийĕнче Ленинăн-Сталинăн комсомол 20 çул тултарнă кунĕ ирхи хăтĕрленĕç вăрăм кружок организацилеме. Вăл кружока йăлтăр çамрăксене те йăвăçтарнă. Халĕ кунта 4 çамрăка комсомола илнĕ.

Çавăнпа пĕрлех райĕстăвкомпа çĕрĕç пайĕ çумĕнчи комсомол организацийĕсем комсомол 20 çул тултарнă кунĕ йăпăх хатĕрленĕçĕ. Пайăнхи куна çитсе те автосавăтри çамрăк спортăнăвĕсемпе специалиссен ченĕвне çӳтсе-явăн, комсомолăнсен пухăвĕсем, комсомолăнсен пухăвĕсем, иконсемпе пыл.

Çăвăнпа çĕршывăмăрăн çĕнĕ пайĕ çумĕнчи комсомол организацийĕсем комсомол 20 çул тултарнă кунĕ йăпăх хатĕрленĕçĕ. Пайăнхи куна çитсе те автосавăтри çамрăк спортăнăвĕсемпе специалиссен ченĕвне çӳтсе-явăн, комсомолăнсен пухăвĕсем, политзанятисем вăхăтра пулса пыраççĕ. Комсомол йышĕ те ӳсçӳрет, занятисем активлăн иртеç-çĕ. Кунсăр пуçне комсомол историйĕпе çинчен вĕренме йăтăрласа вăрăм кружок организацилеме. Вăл кружока йăлтăр çамрăксене те йăвăçтарнă. Халĕ кунта 4 çамрăка комсомола илнĕ.

Çăвăнпа пĕрлех райĕстăвкомпа çĕрĕç пайĕ çумĕнчи комсомол организацийĕсем комсомол 20 çул тултарнă кунĕ йăпăх хатĕрленĕçĕ. Пайăнхи куна çитсе те автосавăтри çамрăк спортăнăвĕсемпе специалиссен ченĕвне çӳтсе-явăн, комсомолăнсен пухăвĕсем, политзанятисем вăхăтра пулса пыраççĕ. Комсомол йышĕ те ӳсçӳрет, занятисем активлăн иртеç-

Н. Квасăв.

Ĕçе татах та лайăхлатмала

ЕЛĔК. Чылай колхозсенче политикăлă агитаци ĕçе лайăх туса пыраççĕ. Паймурçин колхозĕнче суйлав кампани вăхăтĕнче агитатăр пуласа ĕçленĕ Хрисанфăв, йăлав çурт пуçлăхĕ Иеремейĕв йăлташсем колхозниксем ĕçленĕ çĕрте вĕсене хаçатсем вуласа парасçĕ. Кунта пĕрлех вĕсем ССРС Верховнăй Совĕчĕн Иккĕмĕш Çĕçĕнче ĕçлесем çинчен, тĕнчери ларуу-тăру çинчен тата ыт. те каласа аванлатараççĕ. Канăç вăхăтра радио, патефон та пулать. Стена хаçачĕсем те йĕркелĕ тухса тăраççĕ.

Вăскаси колхозĕнчи пионоводсĕç Федотăв йăлташ хаçатсене колхозниксем ĕçленĕ çĕре пырса парат.

Ив. Кутузăв.

Çăвăнпа çĕршывăмăрăн çĕнĕ пайĕ çумĕнчи комсомол организацийĕсем комсомол 20 çул тултарнă кунĕ йăпăх хатĕрленĕçĕ. Пайăнхи куна çитсе те автосавăтри çамрăк спортăнăвĕсемпе специалиссен ченĕвне çӳтсе-явăн, комсомолăнсен пухăвĕсем, политзанятисем вăхăтра пулса пыраççĕ. Комсомол йышĕ те ӳсçӳрет, занятисем активлăн иртеç-

Çăвăнпа çĕршывăмăрăн çĕнĕ пайĕ çумĕнчи комсомол организацийĕсем комсомол 20 çул тултарнă кунĕ йăпăх хатĕрленĕçĕ. Пайăнхи куна çитсе те автосавăтри çамрăк спортăнăвĕсемпе специалиссен ченĕвне çӳтсе-явăн, комсомолăнсен пухăвĕсем, политзанятисем вăхăтра пулса пыраççĕ. Комсомол йышĕ те ӳсçӳрет, занятисем активлăн иртеç-

Хĕрĕх пилĕк пин çĕнĕ комсомолĕн

7 уйăх хушшинче Орел облаçĕнчи комсомол организацийĕ 45 пин комсомолецпа таран ӳснĕ. Сав вăхăт хушшинче комсомола 18 пин çамрăк колхозник кĕнĕ, йăлсенче çĕнĕрен 480 комсомол организацийĕ тунă.

Çĕнĕрен тунă комсомол организацийĕсем чылайăшĕ çамрăксем хушшинчи массăлă аналантару ĕçне анлăн сарса янă. Болхов районĕнчи Лехинск йăлсоветне кĕрекен „Новый быт" йăлхуçалăх ертелĕнче нумай пулмасть комсомол организацийĕ тунă. Халĕ вăл организацинче 11 член. Комсомолецсем клуб тунă, колхоз çамрăкĕсенĕ ГТО, ворошилăвна тĕл перекен т. ыт. значок нормисене пама хатĕрленĕçĕ.

(ТАСС).

ССРС обороние тĕреклетмели займăн виççĕмĕш тиражĕ

1938 çулти çентабĕрĕн 11-мĕшĕнче Одесса хулинче ССР Союзĕн обороние тĕреклетмели займăн выигрышĕсен виççĕмĕш тиражĕ пулать.

Тиражра 43 мĕлйун та 703 пин те 800 тенкелĕх 265 пин выльăх тухать.

Займăн çырăнса илнисем облигацисене алла илнĕ те илеймен пулсан, вĕсене Тĕн ĕе районсенчи перекет кассисенче займ ăçта çырăнса илнĕ, çавăнта илмелĕ.

Облигацисем алла илеймĕн подписчиксем выигрышсен тиражĕсене хутшăнма пултараймаççĕ.

(ТАСС).

Киргизири халăх пултарулăх олимпиади

ФРУНЗЕ, августăн 27-мĕш. Киргизире халăх пултарулăхĕн виççĕмĕш олимпиади уçăлнă. Районсенчен, колхозсенчен, йăлсенчен олимпиадăна 468 çын пынă.

Нумайĕш йăрăçсем, ташăçсем, ӳмăхçăсем, музыкантсем хăйсен пултарулăхне кăтартма тата ĕнтĕ, куракансем вĕсен пултарулăхне пысăкках хавхалаççĕ.

Китай артиллерин çĕнтерĕвĕ

ШАНХАЙ, августăн 26-мĕш. „Дамейвеньбао" хаçат пĕлтерĕве тăрăх, августăн 21-мĕшĕнче пĕр кун хушшинче Китай артиллерийĕ Ианцзы йăхăнашкĕ çинче Японин 11 çар транспăртне тата Японин пĕр канонеркине пысăкăн сиенленĕ.

Модестона полковник тунă

БАРСЕЛОНА, августăн 26-мĕш. Ебро районĕнчи çар командирне Модестона полковник тунă. Вăл—коммунисла парти членĕ, республикă çарĕн пилĕкмĕш полкне организацилекенскенĕн пĕри. Вăрçă ĕçĕнче пиртĕ пысăк пултарулăх кăтартса, Модесто миатан бригада, унтан дивизи, вара корпус, йăлашкинчен арми командирĕ пулнă. Вăл мĕн пур пысăк вăрçăла операцисене хутшăннă.

Профессине мирçар сывни пулса тăракан офицера полковник туни вăл хăюллăхĕн пулман.

Трахпункт ĕçĕ лайăхланчĕ

Трахпункт ĕçĕ лайăхланасси чи малтанах трахом работникĕ тăрăшса ĕçленинчен килет. Йĕнеш Наркашри (Тăвай р.) трахпункта П. Йегорăва йăлташ ĕçлеме кĕрсен, ĕç нетĕмлех улшăнчĕ.

Йегорăвăн трахпункта тирпейле тытма пуçларĕ. Трахпункт урăй не, стенисене, кантăксене тăтăшах суса тасатаççĕ. Çестран тăхăнмали халатсем - таса. Пункстра трахом сийнĕ, унтан мĕнле кĕрешмели çинчен çутатса пани кĕнекесем чылай.

Йегорăвăпа пĕрле Х. Йĕфимăва та тăрăшса ĕçлет. Трахçестрасем халĕ, ĕç вăхăтĕнче, ирхине 6 сехетрен пуçласа кăсхине 10 сехетчен ĕçлеççĕ. Вĕсем трахпункта сывлама, сӳрекенсене ĕçрен тавăннă хыççăн емелеççĕ. Кăнтăрла колхозниксем ĕçлене çĕрте пулаççĕ. Трахпункта куç сывлăша сӳрекенсен ăшшĕ кулленех ӳссе пыма пуçларĕ.

Ал. Йеншик.

Ача çуратмали çурт

Икĕ çул кайăрах Пантăкра (Хĕрлĕ Чутай р.) ача çуратмали çурт уçăлчĕ. Кунта акушерка пулса Васкилĕвă йăлташ ĕçлет. Çак икĕ çул хушшинче ача çуратмали çурт хĕрарăмсене пысăк пулăшу пачĕ.

Хĕрарăмсем ача çуратмали çурт уссине ăнланса иччĕç. Халĕ çуратма кашнийĕн ача çуратмали çурта пыраççĕ. Кунта вĕсем ачана мĕнле пăхса ӳстересси çинчен те вĕренсе кайаççĕ.

1938 çулăн малтанхи сурçулĕнче кунта мĕнпурĕ 68 хĕрарăм ача çуратнă. Вĕсен ачисем сывлăхлă çитĕнеççĕ. Йалта ача çурчĕ уçса панăшăн хĕрарăмсем партине правительствăна тав тăвăççĕ.

Н. Йăрандайĕв.

Чирпе кĕрешни çук

Вăрман Йенĕшре (Шăхасан р.) ача-пăчасем хушшинче варвиттине шатра чирĕ пур.

Районта сывлăха сыхлăп пăхĕ йерекен чирсемпе кĕрешес тĕлĕшпе нимӗнле ĕç те тумаст. Сывлăх пайĕн пуçлăхĕ Салебĕв кабинетран нихçан тухмасăр ларать.

Т. Даниилĕв.

Хаçат сырăнса памаççĕ

Шупашкарти çĕнĕ стройкăй коллективĕнче çурри ытла чăваш çамрăкĕсем. Вĕсем чăвашла хаçат-журналсем: „Сунтал", „Капкăн", „Сĕхĕрарăме", „Çамрăк большевик" вуласшăн, анчах вĕсене стройкăра тупма çук. Стройкăна пĕр „Чăваш Коммунĕ" çеç пырса тăрат, вăл та çителĕклĕ мар.

Çавăн çинчен сăмах тапратсан, постройком йăланах „сырăнас пулат-ха" тесе иртерсе ларат.

В. Дмитрийев.

25 тонна çилос

ТУТАРКАС. Ярославкăри „Ударник" колхоз выльăхсене çитерме сĕткенле апат—25 тонна çилос хывса хăварчĕ. Çилос хывас ĕçре М. Амосăн колхозник тăрăшса ĕçлерĕ.

М. Григорйев.

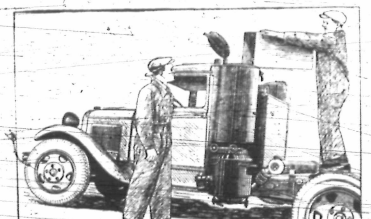

Мутсоварри тата Горькинчи автосавăтсем кăçал 1500 тата 1939 çулта 8000 газогенераторпа машинăсем туса кăларчăç.

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Газогенераторпа ĕçлекен йăвăç кăмпăкĕ тултарăçç.

А. Иоссленин фото-ӳкерчĕкĕ (Союзфото).

Çтена хаçачĕсене йертсе пырассине лайăхлатмала

ПАТĂРИЕЛ. Çак кунсенче „Октябрь йалавĕ" хаçат редакцине çтена хаçат редактăрĕсемпе йăлкорсен районри канашлăвĕ пулса иртрĕ. Вăл канашлура çтена хаçачĕсемпе йăлкорсен халиччехи ĕçĕсемпе малашнехи задачисем çинчен сӳтсе-явăрĕç. Çтена хаçат редактăрĕсем хăйсен ĕçĕсем çинчен каласа пачĕç.

„Красномайск" колхозра уйăхра виçе хутчен „Стахановец" йăтлă çтена хаçачĕ тухса тăрат. Хаçат (редактăрĕ Иванов йăлташ) колхоз пурнăçĕнчи çитĕнӳсемпе çитменлĕхсене вăхăтра çутатса пырат. Çавăн пекех Совет Союзĕнчи тата çутатă йăт çĕршывсенчи хыпарсене те çутатат. „Стахановец" çтена хаçат пичетĕн болшевикла принципне тĕрĕс ăнланса илнĕ. Вăл хаçатра çырнипех лăплănмаст, ĕçе вĕçне çитерме тăрăшат. Акă пĕр тесле-лех: хаçатра бригадирсем колхозниксен ĕçкунĕсене вăхăтра çырса пынăнни çинчен заметкă пичетленĕ пулнă. Çак ыйтăва редколлеги йăлсовет президиумĕнче лартнă. Ку тĕлĕшпе йăлсовете йăтараласа решени йышăнăнс, вăл ситменлĕхсене пĕтерме колхоз правленине хушнă. Халĕ колхозра ĕçкунĕсене вăхăтра çырса пыраççĕ. Кун пек лайăх тĕслĕхсем „Стахановец" çтена хаçат ĕçĕнче пĕрре кăна мар. Ку колхозри кашни бригадăрах çтена хаçачĕсем тухса тăраç çĕ. Бригадăсенчи çтена хаçачĕсем уйăр тырпулсене кĕске вăхăтрах пĕр тăкăнăçр пуха кĕртес тĕлĕшпе пысăк ĕçсем туна. 2-мĕш бригада тырпулсене сруччен пухса кĕме хăй çине обязательствă илнĕ. Бригадăри çтена хаçачĕ çак обязательствăна çырса кăларса, ана мĕнле пурăçласа пынине кашни кун тĕрĕслесе пынă. Лайăх опытсене сутатса тăнă. Колхозниксене социалисăмла ăмăртся ĕçлеме чĕнĕç. Иккĕмĕш бригадă 5 кунта вырса пĕтерес вырăнне 3,5 кунта пĕтернĕ.

„Правда" колхозра кăçал 15 номĕр тата бригадăсенче 23 номĕр хаçат тухнă. Çтена хаçачĕсенче РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Советĕсене суйлăс, сураксене хăтĕрленсе иртерес, тырпулене пухса кĕртес тата колхозăн кулленги пурнăçĕнчи ыйтусем пысăк вырăн йышăнăнă. Редактăрсемне агитатăрсем хаçатсене кăларсан, бригадăсенче вуласа панă. Колхозниксем çтена хаçатне ăуратаççĕ, хаçатăн авторитечĕ те ӳснĕ. Колхозра стахановăнсем нумайланса пыраççĕ, хаçат пăлăртнă стахановăнсем—28 шутланаççĕ. Анчах „Правда" колхозри хаçатсем çитменлĕхсем çинчен çыраççĕ те, лăплансах лараççĕ, ĕçе вĕçне çитермеççĕ. Шмидт йăчĕпе тăракан колхозра хаçатăн çĕнĕ номĕрĕсене колхозниксене вуласа параççĕ, колхозниксем хаçат урлă йăланах хăйсен ăван ĕçĕсем çинчен пĕлсе пыраççĕ. Çапла ĕçлени колхозниксемпе тырпулсене хăвăрт пухса кĕртме пулăшнă. Колхоз ыраша 5 кун хушшинче пырса пĕтерĕ, ытти ĕçсене те вăхăтра туса пынă. Кăçал колхозра 18 номĕр çтена хаçачĕ кăларнă, бригадăсенче уйăри ĕçсем вăхăтĕнче 5-шер номĕр тухнă.

„Хĕрлĕ партизан" колхозра кăçал 30 номĕр çтена хаçачĕ кăларнă, вăл шутран бригадăсенче 23 номĕр тухнă. Ытти чухне бригадăсенче 3 кунта пĕр номĕр кăларнă пулсан, тырпулсене пухса кĕне вăхăтра кашни кун тухса тăнă.

Анчах районра чылай колхоз сенче хаçатсем кирлĕ пек тухса тăмаççĕ, пурнăçран йăлса пыраççĕ. Çав вăхăтрах хăш пĕр стена хаçачĕсем ташмарла çынсене усă кăтартни те пулнă. Чăваш Ишек колхозĕнче учотчик, колхоз председателĕ пулнăскер, Матвейев çĕнĕ председатель Волкăв йăлташăн тӳрĕ ĕçĕсемпе килĕшмесĕр, политихла сăн-сăпата сухатнă редколлеги членĕсемпе усă курса Волкăв йăлташ çинчен елек сарма тытăннă. Комбайнпа усă курма тăрăшакан колхоз председательĕ Волкăв йăлташ çинчен „вăк буржуелă шухăшпа чирленĕ", тесе хаçатра сырса пĕтерчĕ. Çав вăхăтра машинăпа усă курман. Авăн çапас, государствăна тырă парас ĕçсем каяа йăлнă. Стена хаçачĕ ĕçе архатма пулăшнă.

Редактăрсем хăйсен сăмахĕсенче партине комсомол организацисем йăлсовечĕсемпе колхозсем стена хаçачĕсене пулăшманни çине кăтартса пачĕç. Çакă ĕнтĕ вăл хаçат кăларас ĕçре пысăк чăрмав кӳрет. Патăрпĕл йăлсовет председателĕн заместителĕ Павлав йăлташ хăйсен колхозĕнче хаçатсем ĕçĕркелеç тухнăнни çине пăшăрханат. Анчах вăл хаçатсене йĕркелеç тухса тăракан тăвас ĕнĕçне кирлĕ пулăшусене парса пымаст.

Н. К.

Халăх переписне хатĕрленни

ЕЛĔК. Районри халăх хуçалăхне шута илес тĕлĕшпе ĕçлекен тытăмра 1939 çулта пулакан халăх переписне хатĕрленĕçĕ. Пайăнки куна районри çынсен списокне туса çитерĕç, районăн, участкăсен, йăлсоветсен схемăлă карчăсене унăрнă, весем валăн сӳрчĕсем хатĕр. 87 счотчик, 16 контрольор уйăрса хунă. Вĕсемпе кашни йăлсоветран 2-шер хут инструкцилĕ канашлусем иртернĕ.

В. Йĕфремăв.

КАНАШ. Асхва йăлсоветĕнчи кашни колхозпах çитес çул пуçламăшĕнче пулакан халăх переписне хатĕрленеççĕ. Чурачăк йăлсоветĕнче йăлсовет членĕсем колхозниксемпе йĕдиноличниксене ССРСоюзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕ „Пĕтĕм Союзри халăх переписне иртерести çинчен" ăшшăнпа постановление ăнлантараççĕ. Йăлсоветре переписре ĕçлеме пултарулă çынсене уйăрчĕ. Халĕ переписре ĕçлеме уйăрнă çынсем ӳçлăх кĕнекисене тĕрĕслесе тухрĕç.

К. Михайлав.

Шофĕрсем хатĕрлес ĕç

Чăваш республикĕн Физкультурăна Тĕп Совечĕ çуменчи авто-мото вĕренӳ пункчĕ кăçал авто ĕçĕне производствăран уйăрăлмасăр „Учитель" строй общественнăй ĕç çын вĕрентĕçе кăларнă. Госбанк коллективĕнчен 20 çын теорине вĕренсе пĕтерчĕ, çитес куçенчех машинăпа çӳресе зачот парассĕç.

Çĕнтабĕрĕн 7-мĕшĕнче 22 çын шофĕрсем хатĕрлекен курсран вĕренсе тухаççĕ, вĕсем производствăран уйăрăлсах вĕренеççĕ.

Мото ĕçĕпе производствăран уйăрăлмасăр 15 çын вĕрĕнсе тухнă, 13 çын çитес куçенчех тухаççĕ.

П. Тороней.

Тĕрĕслесе килнĕ заметкăсем тăрăх

Телеграммăна вăхăтра çитерменшĕн ĕçрен кăларнă

Тури Ачакри (Йĕтĕрне р.) колхоз писмоносĕнĕ Платонăв йăлташăн хăй ĕçĕ çине çийелтен пăхса, сыпуссемне телеграммăсене вăхăтра парса тăман. Йăлтăк уйăхĕнче Мурзайĕв йăлташăн йăчĕпе пынă телеграммăна пилĕк кун хушши хăй аллинче тытнă. Çакăн çинчен пире М. корреспондент çырса пĕлтерчĕ. Епĕр вăл çырăва ЧАССР Сыхăну Управленине тĕрĕслеме йăтăмăр.

Çак заметкăна вырăна тухса тĕрĕслеме хыççăн: „телеграммăна 5 кун хушши тытса тăнăшĕн Тури Ачакри колхоз правленийĕнче Платонăва ĕçрен кăларăç", —тесе пĕлтерчĕ сыхăну управленийĕ.

Хытă асăрхатарнă

Хурамалти (Йĕнтреç р.) фельдшер Д. Арсентăев ĕçсе сӳренипе тата вăл чирле çынсене вăхăтра пăхманни çинчен пирĕн редакцине çыру килнĕччĕ. Вăл çырăва Йĕнтреç районĕнчи сывлăха сыхлăп пайĕн тĕрĕслеме йăтăмăр. Заметкăра кăтартнă фактсем тĕрĕс пулнă. Ĕçсе сӳренĕшĕн Арсентăева хытă йăтласа, малашне те çынашкала хăтланасан, ăна çирĕп мĕрапа йăлăласа ответ тыттăрасси çинчен асăрхаттарнă.

Стройкăри амбулатори

Шупашкарти çĕнĕ строительствăра рабочисене медицинăй ĕнчен пулăшу парас тĕлĕшпе çĕнĕ амбулатори усă курма пĕр врач тата тракторстра ĕçлеççĕ. Амбулаторие кашни кун 80—100 çын ирĕт.

Хĕнеçлĕ врачпа Дмитриевăй трансестра рабочисен сывлăхне сыхлăх тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ. Анчах амбулатори валăхпа ĕçлеç, тăвăр-ялăн çыс уйăрса панă. Кăна вăхăтсăрлăхăн шута илсе тивĕçлĕ пулăш тунса памалăх.

В. Д.

Районри хаçатсем тăрăх

Рабкорсемпе çтена хаçат редактăрĕсен савăтри канашлăвĕ

Улатăрти пăравуссем йĕркеван савăтри „Стахановец" хаçат редакцийĕ сумĕнче рабкорсемпе çтена хаçат редактăрĕсен савăтри канашлăвĕ пулса иртнĕ. Канашлура токарно-механический цехри „Станок" çтена хаçат редактăрĕн Андрийевскайа йăлташăн отчетлă докладне итленĕ.

Доклад тăрăх 10 çын тухса калаçнă, вĕсем савăтра çтена хаçатсем çителĕксĕр тухса тăнине палăртнă. Сăмахран, нумайĕш çтена хаçачĕсен рабкор активĕ çук. Хăшпĕр цехсенче ку тараннчченех редколлегисем уйăрман.

Çтена хаçатсен ĕçне чĕртсе йăрас тĕлĕшпе канашлу чылай ĕçсем туса иртнĕрех пăлăртнă. Уйăрах икĕ хутран кайа мар цехсенче рабкорсен пухуне иртермелĕ, сентабĕрен 1-мĕш тĕлне пур цехсенче те редколлегисем уйăрмала т. ыт. „Стахановец" йăтăлă нумай тираждă хаçат редактăрне Макарăв йăлташа уйăхра икĕ хутран кайа мар çтена хаçат редактăрĕсен инструктивлă канашлуне туса иртерме тата „Стахановец" хаçат урлă çтена хаçатсен обзорĕсене пама хушнă. Çтена хаçатсене уйăрма виçĕ номĕртен кайа мар кăларса тăма пулнă.

(„Стахановец").

Вкладчиксен йышĕ ӳсет

Трак районĕнчи перекет кассине ӳкса ӳракансен йышĕ çулран çулах ӳссе пырат: 1936 çулта 38 пин тенкĕ, 1937 çулта 70 пин тенкĕ ӳкса хунă.

Кăçал июлĕн 1-мĕш тĕлне перекет кассине ӳкса ӳракансен шучĕ 456 çынна çитнĕ. Вĕсем пĕтеме 172 пин тенкĕ ӳкса хунă.

(„Коммунисам çулĕпе").

Сукран малтан

Аманкри (Куславкка районĕ) „Динамо" колхоз колхозниксем 1938 çулăн йăлтуçалăх налогне тулемели çинчен извещенисем алла илеенех, налог ӳкçине тӳлеме тытăнчĕç. Йăлсоветчĕе малтанхи кун 750 тенкĕ пухăнчĕ.

В. Пальушков.

Тӳрлетни

„Чăваш Коммунĕ" ĕнерхи номĕрĕнчи умстатйăн 14-мĕш абзацĕн пуçламĕшне, унта йăнăн кайна пирки, тапла тӳрлетсе вуламала: „Йалти парторганизацин ӳсмĕн çĕрте райкомĕм..."

Ответлă редактăр
Н. М. СЕМЕНАВ.

РСФСР Апат-çимĕç промышленăçĕ Халăх Комиссариачĕ
РОСГЛАВКОНДИТЕРĂН КАНАШРИ БАЗИ
тăрăпĕрен сурт кондитерай тавăрсене йăлăхах çитекĕнĕ тытат
СУХАРИ—, МАРМЕЛАД,
тĕрĕс сортлăсем КАРАМЕЛЬ, ДРАЖЕ,
ИРИС, ПОВИДЛА
тата ытти тавăрсем те пулмай
Ку тавăрсене Йăдоеев пур харпĕр кĕсенне тата йăлти магазинсенче
ЫЙТĂРИ
Росглавкондитер

Шупашкарти суту-илӳ пайне
асăлă бухгалтĕр
(çĕрле апатланас кĕнеçине ĕçлеме пайăрах ĕçлемĕç)
икĕ бухгалтĕр,
виçĕ счетовод,
виçĕ кассир,
плановик-экономист
кирлĕ
Çавнашкалах магазинсенче, парикмахерне тата япăсканче ĕçлеме пулăшакăн работникĕсем кирлĕ.
Сак адресне пымалла: ул. Кадыкова, 3-12, отдел кадров.
Халăх бухгалтĕр валăн хăтĕр пур.
2—1

Шупашкарти кооператив техникумне
ÇАР ÇЕНЕ ВĔРЕНТЕКЕН
руководитĕл кирлĕ
Пăнăç кăлăхăсенчен Çар комиссарăтĕ-нех кут ямасăр.
Ĕçчен кăмăлăш тăрăх.

ФЕЛИЕТОН.

Ишлейри пушарниксем

Вăрă вĕрнаç те çурт ăуланă, вут тухасассăн имĕнĕ те вулмасăр, тесçĕ. Ку тĕрĕс сăмах. Вут имĕнне те тиркесе тăмаст. Пĕр хыпса илчĕ-тĕк вара, пушарниксем те начар ĕçлереç-тĕк, самаант хушшинчех шĕтĕм пурăлха пĕтересе хурат. Çавăнпа та ĕнтĕ вут-кăварпа кĕрешес вĕç—хисеплĕ ĕç, кирлĕрен те кирлĕ ĕç. Ку ĕçе хисеп хуман çынсем хăйсем те хисеплеçр çынсем, ĕçĕн ответлăхне туйса илеймен çынсем. Сăмах май кăларăç хăварсан, „çурт хăварман" вăрăннăне кĕрешесси те, палах, кирлĕ ĕç, кĕрешмелĕ-кĕмелле те.

Вут-кăварпа кĕрешесси çинчен райĕстăвăсем çулсеренех уйăрăм постановленисем кăларăç. Кăçал та кăларăç. Вăл постановленине пите те тĕлĕк сăмахсемпе пите те нумай—нумай-ҫĕçем çинчен çырнă: ирĕклĕ дружинăсен ĕçĕсене вĕренме кĕресси çинчен, пушар сарăйĕнче тирпейле тытасси çинчен, насусене йывăçăн çинчен, урамсене таса тытасси çинчен, кашни çурт умне кăтăнка шыв хăртни кирли çинчен тата ытти. Тата уйăхсенче çинчен те калаçнă. Ку постановленисем кашни колхоз канашлăвĕнче сăнăнса тăрат. Ку постановленине пулаçа тухнă хыççăн, малашнехи пушарсем пушарна кĕрешес ĕçĕ чăнах лайăхăн пуçарса ăнăçлă тата çав постановленисене комиссийĕ организацилет председатель. Комиссине хăй те кĕрет. Чи малтанах вĕсем кӳршĕри Питиккаси ялне тухса кайаççĕ. Килĕрен киле кĕрсе çӳреççĕ. Мăйвĕсене тĕрĕслеççĕ, шыв каткисене т. ыт. те. Çапла 7—8 киле аваках тенĕ пек тĕрĕслерĕç. Чĕртре—лавкка. Лавкана кĕрсе кăрĕç. Ну-и тĕрĕслерĕç вара кунта вĕсем... срех кленчисене. Ĕçрĕç. Ĕçрĕç. Ĕçсен-ĕçсен, ун туха, вырăни сĕлĕ ăшенче пытаннăла вырăрĕç. Пушар çинчен те, хăйсем пайăн мĕн тăвасшăнь, пулни çинчен те йăлтах манса кайăç. Вырăсăн выдасан, кăлăкĕ ĕçĕççĕ весем Çавăнтах, сĕлĕ ăшнех вырттă çывăраççĕ. Тепĕр ирхине тин вара вырча пынă колхозниксем вĕсене тупса, мухмăрăл сине чăкăран вăртаççĕ.

Çавăн пекех ĕçсем „Аврора" колхозра та. Пушар сарăйĕ пите те вайăх. Насусĕ пĕр ĕçрте, пичĕ кисем тепĕр ĕçрте йăвăлаяса вырттаççĕ. Хăшпĕр кассенче калăпча пăтĕнче кукăрăсем те çук. Дружинăпа начальникĕ П. Мерзеевăн ыйăрса заместителĕ И. Механăйăн дружинăсене йĕркелеç тĕлĕшпе имĕнĕ те ĕçлемеççĕ—ĕçеççĕ çеç. Меншĕн йăлăна ĕçеттĕр, тесе ыйтăнăçăн, начальник кулăпа çеç ответленĕ те 3—4 тавлăк хушши тăн тăр урă çӳренĕ.

Ыйтас килет: кампан кулаççĕ вĕсем, хăйсенчен мар-ши?

Нумай пулмасть Дивлеткин колхозникăн çурчĕ çумма пуçланă. Колхозник çемйи вутпа пăттăрăн кĕрешсе çиленĕчех сӳнтерĕç. Сӳнесен тепĕр сехетрен насус кĕмĕсĕртесе çитиĕ... Çук, çитеймен. Кустăрми тухса ӳкне те çул варринчех йăванса кайнă. Тăратса партăа ăна. Вара виçĕ кустăрмала урапапа кайăла кустарни пушшарник. Çакна курсан, лавкка умĕнче ерех ĕçсе тăракăн Медведева Михайлăв урама йăнăратса акăлатнă.

— Меншĕн, кампан кулатăр?

— Вара, курмастăн-ам, хăрах тĕнеç пусĕне йĕпле ав тăпра-суланса пырат,—тенĕ вĕсем пер ларăç.

— Хăвăртăн кулатăр апла. Хăвăр вĕт ответлă!

Дружинăй начальникĕне заместителĕ çапăлах кулма чăрăнман, вăтанман весем. Халĕ те çапăлах дружинăна ĕçне йĕркелеç тĕлĕшпе имĕнĕ те ĕçлемеççĕ—ĕçеççĕ çеç.

Çак тĕслĕхсем Ишлей районĕнче пушарна кĕрешес ĕç мĕн тери начар тăвине, ку ĕçе хăлех тивĕçлĕ йĕркелеспе йăмăла янăнне çухăн-ăйăн кăтартса парăççĕ. Çак тĕслĕхсемпе райĕстăвăн та хăйсен постановленийĕнче мĕнле пурăçласа пыни çинче мĕнле кусна пăхăнне тепĕр кăтартса парăççĕ çинче.

П. Лукинав.

„Чăваш Коммунĕ" сыхăна илме хăвăрăн пĕр уйăха 2 т. 50 пус, 3 уйăха 7 т. 50 п, 6 уйăха 15 т., çулталăка 30 тенкĕ. Подписăна сентябрь уйăхĕнчен пуçламăшĕпе те йышăнăнă.
Тир. Чебоксары, Типография № 1 Чувашполиграфтреста, Заказ № 983.
Уполномоченный Чувлитлавлита № 455

Хăмла пысăк тупăш парать

Пирĕн республикăра хăмла лартăм тăвас ĕç тахçантанпах пулса пыва, анчах ĕлĕкхи вăхăра вăл кирле пек аталанса пырăйман, совет влăсĕ пулсан çеç ку ĕç анлăн сарăлма пуçланă.

Сталинла пилĕкçуллăхсем хушшинче кăтартуллă хăмла хуçалăхĕсем туй. Пирĕн республикăра хăмла тăвакан лаптăк 300 гектара çитиччен ӳснĕ. Сĕнтĕрвăрри, Канаш тата чăтти районсенчи уйăрăм колхозсенче хăмла лаптăкĕсем пĕр гектартан пуçласа 10 гектара çитеççĕ.

Чăваш республикĕнче хăмла лартса тавăс ĕç Совет Сойузĕнче пилĕк вырăнта тăрать. Пĕтĕм Сойузри лаптăкран 17 процентĕ пирĕн республикăра шутланса тăрать.

Иртнĕ çулта пирĕн колхозсем государствăна 620 пин тенкĕлĕх хăмла сутнă. Кăçал, августăн 1-мĕшне палăртнă тăрăх, 100 центнер ĕе нĕр мĕлăун тенкĕлĕх хăмла пулать. Сĕмăркăн, Сĕнтĕрвăрри районĕнчи „Красная Чувашия" колхозăн 8 гектарлă хăмла вырăнĕ пур. Иртнĕ çулта кашни гектартан 10 центнĕр хăмла туса илнĕ. Государствăна хăмла сутса 76 780 тенкĕлĕх тупăш илнĕ. Колхозниксене кашни ĕçкуна тăрăх 1 тенкĕ те 70-шер пус ӳкса валеçсе панă.

Кăçал та колхозсем хăмларăн пысăк тупăш илеççĕ. Çав хушăрах хăмла ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсем пур-ха. Чăваш Сĕрĕç Хăлăх Колхозĕнче тата районсенче пайсем ĕçлеççĕ, хăмла тĕçĕне кирлĕ пек йĕртмеç, пулăшса пынă çук. Кăçал хăмла вырăнĕсем çинче сибеннĕ хурт-кăпшанкăсем пурри палăрать. Çав хурт-кăпшанкăсемпе çийĕнчех кĕрешмелĕх, вĕсем хăмла авриселе те, хăмлана та сибеннĕ пулăраççĕ. Уйăрăнах хĕрлĕ çеремешем пурри курăнать. Çаксене хирĕç кĕрешме халех тытăнăн кирлĕ. Ку тĕлĕшпе хăмла вырăнĕсене çумкурăксенчен тасатса, вырăна сĕмçетсе тăмала. Çавнашкалах хăмла вырăне тăврашăнчи çумкурăксене те пĕтерсе тăмала.

Сибеннĕ хурт-кăпшанкăсем çăралнă хăмла вырăнĕсене хăмла çулăсене 20 сантиметрăн пуçласа 50 сантиметр çĳтен татса çуптармалă. Ĕе çĕр аннe тăрăн пăтăнаса пăратмала. Хăмла çулăсисене çийĕх клейĕсĕрпе сапмалă. Ана çапла хатĕрлессĕн пĕр витре çийĕх клейĕсĕре çине 10 грам аммофоски-суперфат йăрса хутăштармалă. Çавăн пекех çимĕç суяпăн ирĕлтерсе туй-шăтăка та сапма ĕлкĕрет. Ана çапла хатĕрлемелĕ: 1 витре шыв çине 500 грам çимĕç суяпăн тата 100 грам кĕçĕрт йăрса хутăштарас пулать. Колхозниксене çимĕç суяпăн пулмасан, кĕпе çумăли суяпăна та усă курма пулать. Ана çимĕç суяпăн шывне хатĕрлене пекех хатĕрлеççĕ.

Çак шывсемпе хăмла авриселе ирхине 10 сехетчен, кăçхине 4 сехетрен пуçласа çеç сапма ĕлкĕрет. Çапла ĕçлесĕн çеç хăмлана хурт-кăпшанкăсем сийĕнлетĕкĕн хăтарма пултаратăр, пиншер тенкĕ тупăшне сыхласа хăвартăр.

Агроном Отанăй.
Поконтло.
Пишель.

Паха опытсенĕ ытти колхозсене куçарас пулать

Йĕпреç районĕнчи чылай колхозсем социалисăмлă амăртăва анлăн сарса пынине, ĕçе тĕрĕс организацилеинне тата йăлхуçалăх машинисене туллин ĕçлеттернине аван çапса пĕтерчĕç. „Мурат", „Çиçем", „Хĕрле партизан" тата „Ни ва" колхозсем пур куçăçурăсем тăрăх та аван çапса пĕтерчĕ. Çак колхозсем государствăна тырă парса татăç. Кĕркинне те аван иртрĕç.

Çав вăхăтрах тырпула пуçтарса кĕртес, кĕлтесене капина хывас, аван çапас, государствăна тырă тăратас тĕлĕшпе „Хĕрле Октябрь", „Тымар", „Социалисăм", „Смычка", „Çутă пурнăç", „Комбайн", „Канаш" тата Кирăв йăчĕнче тăракан колхозсем кăна йăлса пыраççĕ. Çак колхозсем ку вăхăтчченех государствăна тырă тăратма тытăнман.

Йĕпреç районĕнчи колхозсем обязательствăна тăрăх государствăна тырă парас плана 62 процент çеç тултарнă, кĕлтесене 81 процент кăна капана хывнă.

Малта пыракан колхозсен паха опытне çимĕçе йăлса пыракан колхозсене куçармала. Вĕсене малти вырăна тухма пулăшса пыни кирлĕ.

В. Вишневский.

Гектартан 43 центнĕр тырă

ЙĔПРЕÇ. Хумпуç Патăрьелĕнчи „Правда" колхозăн—суртлă вăрăхсем акса тăвакан колхоз пулса тăрать. Ку колхоз Йĕпреç тата ытти районсенчи колхозсене акма суртлă вăрăхсем парать.

Суртлă вăрăх участкин вăйлă тырпул туса илес ĕçре малтанхи çулах паха тĕслĕхсем кăтартрĕç. Агрономсем йĕртсе пынине агротехникăна ĕçсене вăхăтра тата тĕрĕс пурнăçласа пынă. Çавна пула ĕнтĕ „Правда" колхоз членĕсем вăйлă тырпул туса илчĕç. „Вятка Кировская" текен сӳртлă ыраш гектартан 43,17 центнĕр, „Авангард" текен сурт—38,8 центнĕр, „Лисицына" текен сурт—37 центнĕр ытларах, „Новозыпновская" текен сурт—34 центнĕр, „Вятка Чебоксарский перенос" текен сурт—40 центнĕр ытларах тухать.

Анса пулнă сурtлă тырпула тăккалămасăр пуçтарса кĕнĕ. Çавнашкалах кĕрхи тырăсене акса хăварма тĕплĕн хатĕрленнине тухнă.

Д. Михайлăв.

Арбузеом—Чăваш республикĕнче

Куславкка районĕнчи Калинин йăчĕнче тăракан колхоз темиçе çул хушши ĕнтĕ Енĕш шывĕ хĕрринче тĕрлĕрен пахча-çимĕçсем лартса çитĕнтерет. Ку тĕлĕшпе колхозпа йăтăрласа уйăрăл пĕр бригадă ĕçлет. Çав бригадăна пахча ĕçне йăуратакан П. Истомин колхозник йĕртсе пырать.

Пахча-çимĕç бригадинчи колхозниксем пилĕçех арбуз лартма тăвасшăнччĕ. Çак ĕçе кăçал çине тăрса тытăнчĕç. Колхоз арбуз вăрри туйăнса пачĕ, колхозниксемпе колхозницăсем арбуз лартмали вырăна лайăх сĕмĕçтерчĕç.

Арбузсен тунисем сарăлса ӳсме тытăнчĕç. Бригадăри колхозниксем арбуз çинчи сумкурăксене вăхăтра сумласа, тăтăшах шăварса тăчĕç. Çапла ĕçленипе арбуз вăйлăн пулса пычĕ.

Бригадă 160 арбуз туса илнĕ. Вĕсем лайăх пиçнĕ. Ку ĕнтĕ Истомин бригадин малтанхи сăнавли ĕçĕ пулса тăнă. Арбузсем Чăваш республикинче те çитĕнсе пиçме пултараççĕ. Çитес çулта Истомин йĕртсе пыракан бригадă арбуз ытларах лартса тума шутлать.

Ф. Данилăв.

Молотилкăсемпе ĕçлессинe хакламаççĕ

Шăхасан районĕнче аван çапасси ытти ĕçсенчен ăнлса пырать. Колхозсенче молотилкăсемпе аванах çапаççине хакламалли пăтăрах. Йăвăрн колхозсенче пуре 34 молотилкă, вĕсенчен 8-молотилкăна çеç йĕркелĕн ĕçлеççĕ.

Машина трактăрлă станцин колхозсенче 15 молотилкă. Анчах молотилкăсем пăтăнче ĕçлеме колхозсенче ĕç вăйĕ кирлĕ чухлех пăхăн пăрки, ку ĕçре пысăк чăрмавсем пулса пыраççĕ. Хăшпĕр колхозсенче молотилкăсем пăтăнче ĕçлеме çăмăлах ачасене хушаççĕ.

Молотилкăсемпе аван çапаççине хакламалли пулмала-мар. Молотилкăсемпе çыменăсемпе ĕçлеттересшине йĕркелеçех, аван çапаççине çитес çулхи вăхăтрах вĕçлес пулать.

С. Соколов.

Çĕрулми подвалĕсене йусаççĕ

Çĕрнӳ районĕнчи колхозсем çĕрулми тата пахча-çимĕççине ураламалли подвалсене йусама тытăнчĕç. Будеевлă йăчĕнче тăракан тата „Молот" колхозсем çĕрулми подвалĕссине йусаса çитнĕç. Çавăн пекех пурне те дезинфекци турĕç. „Ĕмĕт" тата „Çурла" колхозсем çĕрулми хуçи ăмăсем та çапăçма пăхăнаççĕ.

А. Иванов.

ПРИЗЫВ УМĔН

Оборонă ĕçне вĕренеççĕ

Шетмĕнуç йăлсоветĕнчи (Ишлей районĕ) кăçал призыва кĕрекен çамрăксем призыв куне оборонă ĕçне лайăх вĕреннине кĕтсе илеççĕ. Призывниксем винтовка, противогаз пайĕсем çинчен вĕренеç. Призывник Михаил Алексеевăн „ПВХО", „ГСО" тата „Ворошиловский стрелок" значокĕсене илнĕ. Призывниксем оборонă ĕçне вĕреннине пĕрлех, колхозпа йăлсовет ĕçĕсене хастăрлăн хутшăнаççĕ.

А. Смирнов.

Значкиссем

ÇĔМĔРЛЕ. Районра призыв куне лайăх хатĕрленеççĕ. Кăçал районри 92 призывнике тăхăнмăн сивăтнă, 112 призывнике вуламасăрах вĕрентĕçе ситеççĕ.

Призывника кĕрекенсем хушшинче иртнĕ çулхине тăнлаштарсан оборонă значокĕ нормисене илнисен ыйăхĕ вăйлăн ӳснĕ. Призыв умĕнхи хĕллехи вĕренӳ вăхăтĕнче кăна призывниксенчен „ГТО" значокĕсене 101-çын, „ПВХО"—130 çын, „ГСО"—103 çын, „Ворошиловский стрелок" значокне 39 çын илнĕ.

П. Иакăвлĕв.

Нурăс пасарĕ

Нурăсра кашни кĕçнерникун пасар пулать. Пасара Вăрнар районĕнчен анчах мар, Çĕмĕрле, Елĕк, Йĕпреç районĕсенчен те йăлхуçалăх продуктисем сутма нумай килеççĕ. Пасарта ăй вĕçĕсен сутмали (çу, çăмарта т. ыт. те) йăпаласене сутма выран туса хунă. Пасар вырăнĕнче таса, çӳи-сăр çук. Кашни пасар кун Нурăс пуçлăхĕнчен фельдшĕрсемпе врачсем тухса тасавăха тĕрленеççĕ. Пасар варринче столовăй йăнăх ĕçлет вара. Пасара нимĕн çимĕçсем апат çине, чей ĕçме нумай кĕреççĕ. Столовăйĕнче калама çук шăна нумай. Урайсем таса-мăр. Сăра, квас ĕçес пуласан, стакансем çителеклĕ мар.

А. Майорăв.

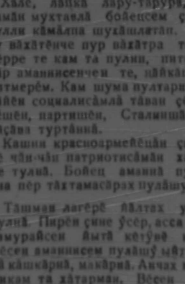

Фрунзе йăчĕнче тăракан типĕс-сар учительницăсем отдыхаççĕ.

УКЕРЧЕК ÇИНЧЕ комсомолăн-курсантсем (сулкăпарас) С. Коденский, С. Антонăв, А. Жигачев тата В. Машинцĕв (авăстă) йăлтăшсем.

М. Резкин фото-ӳкерчĕкĕ (Сойуз-фото).

Учитĕлсене вĕрентес ĕçе йĕркелемелĕ

Виçĕ кун хушши пысăк Тутаркас районĕнчи учительсен пухăвĕ. Пухăтенчери лару-тăру ыйтăвĕсем çинчен доклад итлерĕç. Иртнĕ вĕренӳ çулĕн итогĕ, учительсен политикăла пĕлĕвĕсене хăпартса пырасси, секцисемпе ĕçлесси çинчен сӳтсе-явăрĕç.

Районра иртнĕ вĕренӳ çулĕнче çитменлĕхсем сахал мар пулнă. Кăçалхи вĕренӳ çулне хатĕрленессинче те çитменлĕхсем нумай. Çапах та сутăç пайĕн пуçлăхĕ Табаков йăлтăн хăйĕн докладĕнче çитменлĕхсене палăртма тăрăшмарĕ. Пренире тухса калана йăлтăшсем çеç кăçалхи вĕренӳ çулне хатĕрленес ĕçри çитменлĕхсене палăртрĕç.

Ун малтан çакна каламала. Вĕренекенсем шучĕ çултан çул ӳссех пырать. Кăçал 8076 ачана вĕрентмеле. Райсутăç пайĕн пуçлăхĕ Табаков йăлтăн ыйăнăнче ПСК(б)П райкомне вĕренӳ пуçланиччен пур шкулсене те хатĕрлесе çитерме сăмах пачĕ. Анчах ĕç урăхла кайнă. Мăн Сĕнтĕрти вăтам шкула туса çитермен. Кăçал туса пĕтересси çине те шанма çук. Мĕншĕн тесен пайăнхи куна 100 кубла метр йăваç çитмест. Турăл шкулне 1935 çултанпа тăвассĕ, халĕ те туса çитмерĕн. Кунта Çутăç Хăлăх Комиссăрĕ пулса ĕçленĕ. Ăçтан-ăçтан темиçе хутчен пырса курнă, анчах татăклă мерă йышăнман. Шкулсене вăлăн вуть хатĕрлес ĕç те çитлĕкĕсĕр пырать. Çĕнĕ вĕренӳ çулĕ ҫитнĕ çĕрте 680 кубла метр вуть кӳрсе хатĕрлемелех. Шомик туллимар вăтам шкула пĕр кубла метр та вуть хатĕрлемен.

Шкулсенче ачасене вĕрентме кĕнекесем, программăсем çук. 4 шкулта учительсем çитмеççĕ. Иртнĕ çулта вĕренӳ ĕçне йĕркелемен пирки 127 ача шкултан тухса кайнă, тата иккĕмĕш çула 527 ача йăлнă. 420 ачан кĕркунне испăтăм тытмала пулнă. Çак фактсем вĕсем вĕренӳ пахалăхĕ начарри çинчен калаççĕ.

Иртнĕ вĕренӳ çулĕнче учительсене вĕрентĕне ПСК(б)Парти историне вĕренмели кружоксем организациленнĕçĕ. Анчах хăшпĕр шкулти учительсем ку кружоксене çӳремен. Мускакасси шкулĕнчи учительсем (шкул директорĕ Иванов), Мăн Хучашри тулли-мар вăтам шкулти (директорĕ Новикăв) учительсем те кружоксене çӳремен. Пухура тухса калана йăлтăшсем вĕренӳ ĕçне хатĕрленес ĕçри çитменлĕхсене пĕтерме пулнĕç. ПСК(б)П райкомне учительсене сыхăнса ĕçлеме ыйтрĕç.

Бирӳков.
ПСК(б)П Тутаркас райкомĕн çекретарĕ.

Шупашкар районĕнчи учитĕлсен канашлăвĕ

Çĕнĕ вĕренӳ çулĕ пуçланас умĕн, августăн 22-мĕшĕнче 25-мĕш кунĕсенче Кӳкеçре Шупашкар районĕнчи учительсен канашлăвĕнче пулса иртрĕ.

Канашлура райком çекретарĕ Малăутин йăлтăн пĕтĕм тенчери лару-тăру çинчен доклад туса пачĕ. Иккĕмĕш ыйту—иртнĕ вĕренӳ çулĕн итогĕсемпе çĕнĕ вĕренӳ çулĕн задачисем çинчен пулчĕ.

Докладра палăртнă тăрăх тата туха калаписенчен иртнĕ вĕренӳ çулĕнче пĕр класрах 2-мĕш çула вĕренекенсем районĕнче 22 процент пулни палăрчĕ. Пуринчен ытла шкулсенче вырас чĕлхине, тăван чĕлхене, географие историне вĕрентес ĕç начар пулнă. Канашлу çитес вĕренӳ çулĕнче çак предметсене, вĕренессни пахалăхне хăпартас тĕлĕшпе татăклă улшăну тумалине, пĕр класрах икĕ çул вĕренеççĕ татăклăхсем пĕтермели çинчен асăрхаттарса хăварчĕç.

Иртнĕ çул кăна йăлса пынă шкулсем çине (Шемпер, Хучахмат, Заовражнăй, Тохмĕйĕва) сутăç пайĕ татăклă мерă йышăнман. Шкулсене вăлăн вуть хатĕрлес ĕç тĕлĕшпе çеккисене пайланса, икĕ кун ĕçлерĕç. Секцисенче программăсене пăхса тухса, хăшпĕр методика ыйтăвĕсене сӳтсе-явăрса, учительсен опычĕсемпе паллашса, 1-мĕш чĕрĕк вăлăн йĕ çурçулăхра календарь планĕсем туса хатĕрлерĕç.

Е. Романăв.

Шăхасансем васкаман

ШĂХАСАН. Районри шкулсенĕ вĕренӳ çулне мĕнле хатĕрленесе ситинине йăтăрласа райĕстăком пленумĕнче мăйту лартса сӳтсе-явăрпĕç. Пленума шкул заведующийчисемне директăрсем тата йăлсовет председательĕсем те пуçтăç.

Пленум мĕн кăтартса паче-ха? Чылай шкулсем çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрленме кăна йăлса тытăннă. Сăмах пулă та Айăпсăрт Кипеч, Шурăкасси, Турă Вăрманăлă, Ентрăйал т. ыт. шкулсем те вĕренӳ çулне анлăх хатĕрленнине кĕтсе илнĕç. Айăпсăрт Кипечри туллимар вăтам шкулăн икĕ класс çитмест, вутă çук. Учительсем хушшинче дисциплинăй анлăх, вĕрткунихи тĕрĕслеве хăварăп ачасемпе ĕçлемеççĕ. Шурăкасси шкулĕн 2 класĕ 4 кăмăка çенĕрен тумала пулнă пулсан, вĕрне те туман. Иртнĕ вĕренӳ çулĕнче кĕркунихи тĕрĕслеве тăван чĕлхене 32 ачана хăварнă пулнă. Вĕсене тĕрĕслеме тăратман.

Вăрманăлăн шкулĕнче ремонт ĕçне пĕтермен. Вутă 120 кубла метр кирлĕ пулсан, пайăнхи куна 15 кубла метр çеç хатĕрлесе кӳнĕ. Киле партăсене сăраман. Классенче таслăх çук.

Чылай шкулсем вутăсăр лараççĕ. Ку пĕтĕмпех Канашри вăрманхоз директăрĕ Геронтьевăн килнĕ. Мĕншĕн тесен, шкулсем валăн вутă илме иртнĕ çулта укçа тӳлеме пулсан та, вăл вĕсене кирлĕ тăрăх вутă тăратма пултарайман.

Шкулсем учебниксемпе тетрăсем районăн инкăз магазинĕ та тупса илеймеççĕ. Суту-илӳ организацисем вĕсене кӳрессине начар ĕçлеççĕ.

Шкул çурчĕсене ремонтлама, вĕренӳре кирлĕ хатĕрсене, учебниксене илме уйăрăл укçа-тенкĕне йăлсоветсем шкулсене памăрăк тăраççĕ. Уйăрăс Кинеке йăлсоветĕ 25 процент, Ентрăйал—23, Матшу—19, Айтăвăш 5 процент кăна панă.

В. Чернов.

Учебниксем çитмеççĕ

Йĕс Шăхаçăри (Турхан р.) туллимар вăтам шкулсенĕ вĕренӳ çулне хатĕрленесе çитмен. Кăçал V-мĕш класа вĕренме 56 ача илмеле. Вĕсемпе пĕлӳ тĕрĕслеве туса иртнĕ. Учебниксемпе хут-кăранташсем çителĕкĕ хатĕрленмен. Вырас чĕлхине 56 кĕнеке, чăваш чĕлхине—106, арифметикăна 56 кĕнеке çитмест.

Иртнĕ вĕренӳ çулĕнче кĕркунихи тĕрĕслеве 5 ачана хăварнă пулсан, вĕсен вырас чĕлхине, чăваш чĕлхине тата арифметикăна тĕрĕслеве пуласлă. Учительсем вĕсемне пачах ĕçлемеççĕ.

Классем çитмеççĕ. Çавна шута илсе çĕнĕрен шкул çурчĕ тума тытăнăнчĕ. Шкул çуртне тума пуçланă 6 уйăх та çитрĕ, çапах туса пĕтерейместе. Киле шкул çуртне йусаман. Партăсем, досксем çитмеççĕ.

Ив. Мăçăников.

Икĕ йăлсовет ăмăртăвĕ

Шăхасан районĕнчи Вăрман Йĕнĕш йăлсоветĕ Йĕнĕш йăлсовечĕне ăмăртса ĕçлет. Социалисăмлă ăмăрту договăрĕ пурнăçа кĕрсе пынине кăçал 3 хутчен тĕрĕслерĕмĕр. Йулашки тĕрĕслеве тыруллисене пуçса кĕнĕ çыççăн пуçса иртрĕç.

Йĕнĕш йăлсоветĕнчи „Красноармеец", „Çĕнĕ пурнăç" тата Максим Горький йăчĕнче тăракан колхозсем тыруллисене августăн 15-мĕшне пĕтĕмпех пуçса кĕтрĕç. „Красноармеец" колхозăн тырăсене çăлăн-çăлăн çынсем пĕтерсе кăна кунсенче государствăна тырă парса тăратрĕç. Колхозсем уйăсатнине пухас плана туллинрах ĕçе те малта пыраççĕ.

Вăрман Йĕнĕш йăлсоветĕнчи „Звезда" колхозра 420 тенкĕ, „Свобода" колхозра 612 тенкĕ запас пухнă çук. Анчах та ăна укçа илма ĕçлеççĕ. Кунта „Свобода" колхоз ĕçре ӳснех пырат-ха. Кунта çийĕн укçа тăтăлă та 423 тенкĕ пухнăлă. Тыруллисене пухса кĕрнисене те ку колхоз çинче колхозниксем кăна йăлчĕ.

Уйăрăу йăлсоветне пур ĕçсем-ĕçсене те малта тухăм пулăшмалă.

Н. Михайлăв.
Вăрман Йĕнĕш йăлсоветĕ председателĕ.

Лейтенант
С. ХРИСТОЛЮБОВ

Хасан ирлăн районĕнчи сăнăçу участокĕнче

Заозернайа высотаăн çапăçни

Шурăм 30-мĕшĕнче кăнтăрла телефоне, Корсун командир Чернойăтăкăн йăлтăн йĕртсе пыракан пирĕн разведка чикĕ линийĕнче тĕрĕлесе, совет сĕрĕ çинче Японийăсен ушкăнĕ курăнни палăртнă.

Пирĕн разведкăна пĕрле „Рекс" йăтăлă ыйăх пулнă. Самураксем курсанах, вăл ĕçченĕн пĕрин кăранашкинчен çырăннăн çырса илнĕ, лешĕ тĕрĕх ӳссе вилнĕ. Ыттисем тарăн тытăнаç. Анчах часах пирĕн разведка çине Японийăсем тепĕр ушкăнĕ тухăнĕ. Ыйăхăн ăшăнăнчех пулнă хут йышăхран пулнă.

Кăçал командир Чернойăтăкăн командă тăвăкĕ Японийăсем государствăпа чикĕне пăсса тăмăран пирĕн территорин высотăсем çине тепĕр çĕнĕрен хăпарнă. Анчах Японин командирĕсем „ăслăн" тăрăхпи, Японийăсăн „ăслăлăх" тăрăхпи тăрăхĕнче пăсăлмарĕç. Пирĕн ушкăнсене итлеçĕ пулнă.

Пĕлтĕн ăйăхăн наступленийĕсем çăлăнăç пулнă. Вĕсем пирĕн çавăрăнса кĕнĕ тăрăхпа Заозернайа высотăна çине тухнă. Ăçтан-ăçтан пулăшăвсем килнĕ. Пирĕн подкрепленисем çапах та пĕчĕк пулăтăрăмăн, мĕншĕн тесен Японийăсем пирĕнпата пысăкăн çул çинче артиллерипе перне тăнă.

Ташăмăстăр майăлла чăкăрта тĕкăлăн сăнăçăмăш пулнă.

Пулемĕтчисене те стрелокçисене те ешĕ „огонь" командăпа пăтăм, тата сăр çулăнче.

Ăçтан пĕлтĕн Заозернайа высотăна „Сталина йăлтăшшăн!", „Сталина Конституцишĕн!", „Тăван çĕршывăшăн!", „Ура!"—тесе хыта кăшкăрса ешĕр малала кайăрăмăр. Йăуатăп çулçуçне тата тăван çĕршывăн хĕрлĕ йăуатăпи пире чĕрĕ вăй пачĕ. Вăл вăхăтра, çак туйăмпа тулăнсăр-сăрах, ешĕр чăнах та кăмăрăн сăнăçăмăш пулăшăвне туйнă пулмала, мĕншĕн тесен тăшман инçех кайса кĕме пĕлмеçĕр чакре. Ешĕр ăна аван куртăмăр тата пĕтĕмпех йĕркелĕ тесе шутларăмăр, совет-ăн 70 хĕрлĕ часовойĕсем хĕсăнне 400 çын чăкаççĕ.

Сурçĕр иртсен икĕ сехетре ешĕ, окопра чухне, снарядăй тĕкренчĕкĕне кăкăртан тата ураран аманăмăш. Красноармейĕçĕ Тараторин йăлтăш мана хăварт çыхса йăче те, ешĕ каллех çанăçма пуçларăмăр. Ешĕр тăшман çине илуçăн 31-мĕшĕнче ирхине 5 сехетчен вăйлăн перне тăтăмăр. Туя сутăлас умĕн Японийăсем артиллерипе вăйлăн перне тăма тытăнчĕç. Лейтенант Терешкин пулташ йăнăр аманчĕ. Мăнăн ăйăран витĕрех пуçă тухса кайрĕ, тепĕр пуçă мана пуçран амантрĕ.

Пуçă нумай йухнине ăнран тухма пуçланине сисме ешĕ, командирăн взводăн кĕçĕн командирне Чернойăтăкăн йăлтăнăш патăн та, боецсене: ешĕр высотăна наступăр, тесе. Высотăна ешĕр пăмăрăмăр та! Пур ĕçченех те Японийăсен çанăрăсăн пăнăсăрсем, писем ăсченех нумай куç пышлăхех тăмăнма пĕлмеçĕр. Перлушăнне тăватăр та тенĕн, пиçсĕмĕнех кайăç. Пирĕн подкрепленисем çапах та пăчăлăнăç пулнă, мĕншĕн тесен Японийăсем пирĕнпата нумай-нумай çул çине